

ТОШКЕНТ ҲАЖИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ,
МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 148 (1926)

29 июль, шанба 1961 йил.

Баҳоси 2 тийин

ПАРТИЯ БИЗНИ КОММУНИЗМ САРИ БОШЛАБ БОРМОҚДА

Замонамизнинг ақл-идроки, шон-шарафи бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXII съезди очилган кун тобора яқинлашмоқда.

KПССнинг ҳар бир съезди партиянинг ҳалқимиз ва ҳалқаро коммунистик ҳаракат тарихида буюк воқеадир. KПССнинг XXII съезди партиянинг шонли тарихида алоҳида ўрин тутди, ҳалқ оммасининг эъзу орузи — коммунизм жамияти қуришнинг улдувур режаларини чиқиб беради.

XXII съезд KПССнинг янги программасини муҳокама этиди ва қабул қилди. Июнь Пленумининг тарихий қарори асосида умумхалқ муҳокамаси учун матбуотда эълон қилинадиган партиянинг янги программасининг проекти коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда KПССнинг ички ва ташқи фаолиятининг моҳияти, характери ва йўналишини белгилаб беради ҳамда мамлакатимиз тараққиётининг янги 20 йиллик истиқболларини кўрсатиб беради. KПСС программаси партиянинг ва совет ҳалқининг коммунизм учун олиб бораётган курашида қўлиб-қўйиб, ғайратларига-ғайрат қўшади.

Партиямизни янада мустаҳкамлашда ва унинг раҳбарлик ролини оширишда XXII съезд томонидан қабул қилинадиган KПСС уставини буюк аҳамиятга эгадир.

Маълумки, ҳозирги вақтда қилинаётган программа кўпгина VIII съезди (1919 йил) қабул қилинган эди. Ҳозирда қабул қилинган Оқшарда партия коммунизмнинг фазаси — социализмнинг қурилиши эди. Иккинчи совет ҳалқи Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлигида партиянинг бу иккинчи программаси томонидан қўйилган социализм қуриш вазифасини шараф билан амалга оширди.

Буюк Лениннинг чиқиб берган кўрсатмаларига мувофиқ мамлакатда ҳалқ ҳўжалиги вайронгарчилиги қисқа вақт ичида тикланди ва социализмнинг асосий фундаменти бўлган оғир индустриянинг қудратли тармоқлари янужуда келди. Ушундан бери янги ишлаб чиқариш қурулларига эга бўлган миллион-миллион майда деҳқон ҳўжаликлари йиллик социалистик ҳўжаликларга айланди. СССР ҳўжалигининг тарихида мисли қўйилмаган қарошларга дўстлиги қарор топди. Шайлан миллий ва маъмурий социалистик маданият барқ уюб ривожланди ва ривожланмоқда.

KПССнинг навбатдан ташқари XXI съезди совет ҳалқининг Коммунистик партия раҳбарлигида қисқа вақт ичида қўлга кўрибган бу ютуқларини қайд қилиб, мамлакатимизда социализм тўла ва узиқ-кесил галаба қилганлиги ва эндиликда тараққиётнинг янги даврига — коммунизм жамият қурилиши кенг авж олдирилган даврга қадам қўйилганлиги кўрсатиб бери.

«Биз ифтихор билан айтишимиз мумкинки, — деб кўрсатиб ўтди Н. С. Хрушчев Тбилисда сўзлаган нусхасида, — партиянинг Владимир Ильич томонидан ишлаб чиқилган иккинчи программаси партиянинг томонидан шараф билан бажарилиди. Советлар мамлакатиде социализм тўла ва узиқ-кесил галаба қилди. Эндиликда совет ҳалқи коммунистик жамият қуришнинг кенг авж олдирилган даврига қадам қўйилганлиги кўрсатиб бери.

«Биз ифтихор билан айтишимиз мумкинки, — деб кўрсатиб ўтди Н. С. Хрушчев Тбилисда сўзлаган нусхасида, — партиянинг Владимир Ильич томонидан ишлаб чиқилган иккинчи программаси партиянинг томонидан шараф билан бажарилиди. Советлар мамлакатиде социализм тўла ва узиқ-кесил галаба қилди. Эндиликда совет ҳалқи коммунистик жамият қуришнинг кенг авж олдирилган даврига қадам қўйилганлиги кўрсатиб бери.

Ахборотда, жумладан, Совет Иттифоқида суданлик меҳмонлар ҳамма жойда самимий меҳмондўстлик билан шодона кутиб олинганлиги айтилди. Судан давлатининг бошлиғи ва у билан ҳамроҳ бўлиб келган қўшнлар Совет Иттифоқи бўйлаб қилган сафарларидан ва қабул қилинганликларидан мамнун бўлганликларини илҳор қилдилар. Суданлик хўрматли меҳмон СССР Министрлар Советининг Раисин Н. С. Хрушчев билан, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. Н. Брежнев билан, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян билан.

ришти кенг авж олдирилган даври вазифаларини муваффақиятли равишда ҳал этмоқда».

Совет ҳалқи томонидан коммунизмнинг улдувур вазифаларини муваффақиятли равишда амалга оширилаётганлигини биз етти йилликнинг учинчи йилнинг ярим йиллик топириқлари ҳамда соҳада ортиги билан бажарилаётганлигини янада аққол кўриб турибмиз. СССР Министрлар Совети ҳўзурдаги марказий статистика бошқармасининг ахборотида айтилишига кўра, саноат ҳодимлари саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш ярим йиллик планини 102 процент қилиб муддатидан илгари бажардилар. Саноат ишлаб чиқариши ҳажми ўтган йилнинг биринчи яримдаги нисбатан 8,4 процентга, меҳнат унумдорлиги эса 3,5 процент ортиди.

Қишлоқ ҳўжалик ҳодимлари KПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми ҳамда қишлоқ ҳўжалигига бағишланган зонал кенгашиларнинг қарорларига жаваб қилиб қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини етказиришда катта ютуқларини қўлга киритмоқда. Натикада қолхоз ва совхозларнинг моддий-техника базаси янада мустаҳкамланмоқда ҳамда йиллик коллектив ҳўжалик ўзининг буюк афзалликларини намойиш қилмоқда. 1961 йилнинг биринчи ярим йилда қишлоқ ҳўжалиги давлатдан 87 минг трактор, 43 минг юк автотомобил, 31 минг ўзинорлар доир қўйибган ва бошқа қўлгина қишлоқ ҳўжалик машиналари олдилар.

Республикамиз меҳнатнашларини KПСС XXII съезди ва Ўзбекистоннинг XVI съезди шарафига умумхалқ социалистик муСОБАСИНИ қўйиб, саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш юзасидан 1961 йилнинг биринчи ярим йиллик планини 103 процент бажарди. Тошкент шаҳри саноати эса биринчи ярим йиллик топириқларини муддатидан илгари бажардилар.

Ўзбек ҳалқи Коммунистик партия, улдув рус ҳалқи ва шахсан Н. С. Хрушчевнинг доно кўрсатмалари ва ёрдамлари туғайли ўзининг миллий ифтихорини бўлган пахтачиликни ривожлантиришда янгида-янги ютуқларини қўлга киритмоқда. Шунингдек қишлоқ ҳўжалигининг бошқа соҳаларида ҳамда социализм маданиятини ривожлантиришда, соғлиқни сақлаш ва маориф соҳасида ҳам катта ютуқларга эришмоқда.

Эришган бу ютуқларимизнинг илҳомчили ва ташкилотчили Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг. Халқаро коммунистик ҳаракатнинг авангарди бўлган KПСС мамлакатимизда коммунизм галабасининг таянчаси учун олиб бораётган ҳалқ умумхалқ курашига бошчилиқ қилиш билан бирга, бутун дунёда тинчлик, демократия, социализм қуришнинг галабаси учун, қардош коммунистик ва ишчи партияларининг маркс-ленинчи бирлигини янада мустаҳкамлаш учун астойдил курашмоқда.

В. И. Ленин пролетар интернационализми руҳида тарбиялаб юлга етказган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси бундан буён ҳам Маркс, Энгельс ва Лениннинг улдув интернационал таълимотиға оғишмай ама қилберилади. марксизм-ленинизмнинг покчилиги учун, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг янгида-янги муваффақиятларга эришиши учун мардонавор кураш олиб боради.

Совет-Судан ҳамкорлигининг ривожланиши

Судан Республикаси Қўролли қўчалари Олий кенгашининг раиси ва бош министри генерал-лейтенант Иброҳим Аббудиин СССРга қилган расмий визити тугаллашиши муносабати билан Совет-Судан қўшма ахбороти эълон қилинди.

Ахборотда, жумладан, Совет Иттифоқида суданлик меҳмонлар ҳамма жойда самимий меҳмондўстлик билан шодона кутиб олинганлиги айтилди. Судан давлатининг бошлиғи ва у билан ҳамроҳ бўлиб келган қўшнлар Совет Иттифоқи бўйлаб қилган сафарларидан ва қабул қилинганликларидан мамнун бўлганликларини илҳор қилдилар. Суданлик хўрматли меҳмон СССР Министрлар Советининг Раисин Н. С. Хрушчев билан, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. Н. Брежнев билан, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян билан.

дан. СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ҳамда СССР Госпланининг раиси В. Н. Новиков ва бошқа совет раҳбарлари билан учрашди.

Музокаралар давомида ҳар икки томон жуда кўп масалалар юзасидан, шу жумладан СССР билан Судан Республикаси ўртасидаги иқтисодий, техника ва маданий ҳамкорлиқни ривожлантириш масалаларини юзасидан фикр олишдилар. Сўхбатлар ва музокаралар давомида тинчлик ва халқаро кескинликни юмшатиш, тинч-тотув яшаш ёшасида ва батамом қўролсизланиш, ҳамма воситаларни ишга солиб, анчи жаҳон урушининг олдинги, мустамакачиликнинг ҳар қандай шакллари ва қўриқчиларини батамом ва узиқ-кесил тутатиш учун кураш қилиш муҳим проблемалар юзасидан СССР билан Судан Республикаси ҳўкуматларининг нўқтан пазарлари бир хилда ақаллиги аниқланди.

(ОХИРИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Ёшларнинг овози тараққиёт ва бирликка чорлайди

Ёшлар жаҳон форумининг қўндалиғи

МОСКВА, 27 июль. (ТАСС). Бугун уч кундан бери, жаҳондаги 91 мамлакат ёшларининг вакиллари «XX аср ўрталарида яшовчи ёшлар ва уларга тааллуқли проблемалар» деган асосий масалани муҳокама қилмоқдалар.

Эрталаби ялпи мажлисда Гана ёшларининг вакили Робби Вилланининг «Ёшлар ва уларнинг жамиятдаги ҳўқуқлари ҳамда бурчлари» деган темада қилган доклады тингланди.

Умумхитой ёшлар федерацияси раҳбар комитетининг аъзоси Ван Чжао-хуа ҳам шу темада доклад қилди.

Бугун форум қатнашчилари француз ёшларининг вакили профессор Жак Ру, Чехословакия ёшлар союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари Владислав Ведр докладыларини ҳам тингладилар. Уларнинг докладыри «Ёшлар ва тараққиёт» деган катта масалага бағишланган эди.

Венесуэла республикаси демократик союзнинг вакили Гектор Суинига Перес шу тема юзасидан ўзининг докладыри қилди.

Бугун комиссиялар ишга киришдилар. Форум қатнашчилари бу комиссияларда кўп проблемалар юзасидан мунозарани давом эттиришди. Бу проблемалар ёшларнинг тинч-тотув яшаш, ҳамжиҳатлик ва ҳўқорлиқ манфаатларини қўлаб қилдишган ишларидан, ёшлар ўртасида ҳамкорлик ва алоқа ўрнатиш формаларидан, ёшлар ва қўролсизланиш масалаларидан, миллий мустақиллик ва миллий реконструкция учун курашда ёшларнинг иштирокига доир масалалардан иборат. Бу проблемалар ишчи ва деҳқон ёшлари, студентлар, қиз-жувоқларга доир масалалардан, тарбиялаш, спорт ҳамда мад-техника тараққиёти ва бошқа масалалардан иборат.

Ю. А. ГАГАРИН БРАЗИЛИЯГА БОРАДИ

Бразилия президенти Жаио Куадрос совет қосмонавти Ю. А. Гагаринни Кубага қилаётган сафаридан кейин Бразилияга келишга таклиф қилди. Ю. А. Гагарин бу таклифни минаятдорлик билан қабул қилди ва шу йил 29 июлда Бразилияга борадиган бўлди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Тугилган кўнга 50 йил бўлиши муносабати билан ва совет матбуоти органларида узоқ йиллар буюнқосон ишлаганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари Лазарь Захарович Салинни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармониға буюнқосон Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан муқофотланди.

Сирдарё районидеги Максим Горький номи колхозининг ўртоқ Сафар Эргашев бошлик бригадаси аъзолари 84 гектар ерининг ҳар гектаридан 28,5 центнердан пахта етиштириш учун курашмоқдалар. Суратде: бригадир С. Эргашев (чапда) ва колхозчи Тўра Фахриев ўртоқлар пахта зорда.

ПАХТАКОР УРТОҚ, ёдингда тут! Ёўза меҳр билан парвариш қилинса ҳўзирги кунларда пайдо бўлган гул бўлиқ кўсақларга айланади ва кузги совуқ тушмасдан пишиб етилади.

СУҒОРИШ ВА ҚАТОР ОРАЛАРИГА ИШЛОВ БЕРИШНИ СУСАЙТИРМА, ЁўЗАСИ ҚОЛОҚ ВА ЧАНҚАТИБ ҚўЙИЛГАН МАЙДОНЛАРДА ПАРВАРИШ ИШЛАРИНИ АЙНИҚСА КўЧАЙТИРИШ ЛОЗИМ!

МАШИНА БИЛАН ПАХТА
ТЕРИШГА ТАЙЕРЛИКНИ
ТЕКШИРАМИЗ

ИШҚИБОЗЛАР

Чавандозларни фақат улоқ кўни кўриш мумкин. Лекин улар тўдага тушгунча неча ойлаб ўз отларини боқди, юнб тарайди, парвариш қилади. Тўдада голиб чиқши учун отларини маромига етказиб эринмай совутади.

Шу кунларда механик-ҳайдовчилар ҳам худди улоқни жониди билан яхши кўрадиган ишқибоз чавандозларга ўхшайдилар. Улар айни пайтда катта ҳўжумни бошлаш учун ғайрат билан ўз агрегатларини таъйирламоқда. Механизаторлар колхозчиларнинг ёз бўйи қилган фидокорона меҳнатлари туғайли етиштирилган баракани ҳосилни жадал йиғиб олишда катта роль ўйнайдилар. Айни кунларда аса бу колхознинг механизаторлари ўтган йили ағваллаган фахри ўринларини йўқотмаслик учун астойдил таъйирланмоқдалар.

Бу колхозда 1700 гектар пахта майдони бор. Колхозчилар ҳар гектар майдондан 22,5 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилишган. Мана шу пахта майдонининг 1100 гектар ердаги ҳосилни машиналар билан териб олишди. Ҳўш, колхозда шунча ердаги пахтани териб олиш учун техника ва кадрлар етарлими?

— Етарли, — дейди колхознинг механизация бўйича расис ўринбосари ўртоқ П. Мерашников, — мана, масалан, ўтган йили бизда 9 та «СХМ-48М» машинаси ишлаган эди. Ҳўзир шундан биттиси ишдан чиқди, 8 таси қолди. Бундан ташқари, 4 та «ХВ-1,2» маркали машинамиз бор.

— Ремонт ишлари қалай?

— Ремонтини алаҳқадон бошлаб юбордик. 8 та «СХМ-48М» машинасидан 4 тасининг аппарати ремонтида чиқариб қўйилди. Дала ишларидаги тракторлар бўлаши билан бу аппаратурани тракторларга ўрнатимиз.

— «ХВ-1,2» машиналари ҳам ремонт қилинаими?

— Бу машиналар унча катта ремонт талаб қилмайди. Ҳўзир «ХВ» машиналарининг 3 таси РТС устанасида.

— РТС ремонт қилиб берадими?

— Йўқ. Ёғимнинг механизаторларини ремонт қилинаётганлиги. Фақат у ерда РТСнинг устанасидаги асбоб-ускуналардан фойдаланамиз. Баъзи етиштирган запас қисмларини оламиз ҳолос. Шу кунларда пахта териш машиналарини ўн киши ремонт қилапти.

Т. ИКРОМОВ.

техникани терим бошлангунча тахт қилиб қўйиш лозим. Механизаторларнинг ўзлари ҳам бу йилги йиғим-теримни ўтган йилгидан ҳам муваффақиятли ўтказиш учун ўқиб-ўрганишлари, маалакаларини оширишлари зарур.

Ўтган йили Карл Маркс номи колхоз механизаторлари машина билан пахта теришга моҳир ақалликлари кўрсатдилар. Бу колхозда машинада пахта териш плани 110 процент бажарилиди. Колхознинг моҳир механизаторларидан Беркибобов ўтган йили максумла «ХВ-1,2» машинаси билан 150 тонна, Нормуротов 120, Ҳасанов 110 тонна пахта териб, катта галабага эришган эдилар. Айни кунларда аса бу колхознинг механизаторлари ўтган йили ағваллаган фахри ўринларини йўқотмаслик учун астойдил таъйирланмоқдалар.

Бу колхозда 1700 гектар пахта майдони бор. Колхозчилар ҳар гектар майдондан 22,5 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилишган. Мана шу пахта майдонининг 1100 гектар ердаги ҳосилни машиналар билан териб олишди. Ҳўш, колхозда шунча ердаги пахтани териб олиш учун техника ва кадрлар етарлими?

— Етарли, — дейди колхознинг механизация бўйича расис ўринбосари ўртоқ П. Мерашников, — мана, масалан, ўтган йили бизда 9 та «СХМ-48М» машинаси ишлаган эди. Ҳўзир шундан биттиси ишдан чиқди, 8 таси қолди. Бундан ташқари, 4 та «ХВ-1,2» маркали машинамиз бор.

— Ремонт ишлари қалай?

— Ремонтини алаҳқадон бошлаб юбордик. 8 та «СХМ-48М» машинасидан 4 тасининг аппарати ремонтида чиқариб қўйилди. Дала ишларидаги тракторлар бўлаши билан бу аппаратурани тракторларга ўрнатимиз.

— «ХВ-1,2» машиналари ҳам ремонт қилинаими?

— Бу машиналар унча катта ремонт талаб қилмайди. Ҳўзир «ХВ» машиналарининг 3 таси РТС устанасида.

— РТС ремонт қилиб берадими?

— Йўқ. Ёғимнинг механизаторларини ремонт қилинаётганлиги. Фақат у ерда РТСнинг устанасидаги асбоб-ускуналардан фойдаланамиз. Баъзи етиштирган запас қисмларини оламиз ҳолос. Шу кунларда пахта териш машиналарини ўн киши ремонт қилапти.

Ҳар фақат техникадагина эмас, мана шу таъйирланаётган техникани моҳирлик билан ишлатиб, унумли пахта тера оладиган механик-ҳайдовчилар.

МОҲИР МЕХАНИЗАТОР

Ғафур ака Исмомов 1-«Далварзин» совхозининг марказий агроучасткисиде механизаторлик қилади. У 20 йилдан буюн шу касбада ишлаб келмоқда. Ҳўзир совхоз далаларини айлантадиган, мул ҳосил тўплайётган гўзаларни кўрасиз. Ҳар тўп гўзани аялайлаб ва меҳр билан парвариш қилаётган ишчилар тўрисида гап кетганда Ғафур аканинг номи биринчилар қаторида тилга олинади.

Ғафур ака хизмат қилаётган ўртоқ Олимжон Исмомов бригадасида 110 гектар ерининг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш учун кураш кетяпти.

— Менга 60 гектар ер бириктиб қўйилган, — дейди моҳир механизатор, — ҳўзиргача бу ерлардаги гўзаларимизни уч марта тўла қўлтиришдан чиқардик. Ҳар гектар ерда 85 минг тўп қўч қилиш таъминланди. Мен бу йил машинада пахта теришга аҳд қилганимни туғайли ҳам гўзани алоҳида меҳр билан парвариш қилаялми. Машина теримига ҳўзирдан тайергарлик қилаётим.

Совхознинг Абулбақиров, Умарқўлов, Имомов, Абдуназаров, Болтабоев каби механизаторларининг ҳар бири 40—50 гектардан ерни ажратиб олиб, бу ерларнинг гўзасини машина теримига мослаб парвариш қилмоқда.

Х. ОТАҚУЛОВ.

дончи кадрлар ҳам бўлиши лозим. Ана шу кадрлар ҳал қилувчи роль ўйнайди. Ҳамма гап ўшаларга берилади. Колхоз правлениеси механик-ҳайдовчи кадрлар таъйирлаш ишига катта аҳамият берган.

— Ёғимизда, — дейди ўртоқ Миращников, — анчагина тажрибали механик-ҳайдовчилар бор. Лекин биз механик-ҳайдовчи кадрларни кўпроқ таъйирлашга қарор қилдик. Шу сабабли 12 та машинани икки сменада ишлатиш учун механик-ҳайдовчилар 24 киши бўлиши лозим. Биз уларни ўқитиб таъйирлашимиз. Ҳўзир биздан уч киши РТС ҳўзурдаги механик-ҳайдовчиларни қайта таъйирлайдиган қисқа муддатли курсда, бир киши Бревский деган олти ойлик механик-ҳайдовчилар таъйирлайдиган курсда ўқимоқда. Колхозчи қиз Ҳайри Ёғимовна ҳам турсуночлар ҳаракатига қўшилиб, механизаторлар мактабиде ўқимоқда.

Техника таъйир, кадрлар етарли бўлса-ю, пахта терадиган майдонлар тахт қилиб қўйилмаса, бундан дуруст натижа чиқмайди. Машина билан пахта-теришга фақат механизаторларгина эмас, шу билан бирга волхоз раҳбарлари, айниқса бригада бошлиқлари ҳам ишқибоз бўлишлари лозим. Ана шунда қарс икки қўлдан чиқади. Иш унумли бўлади. Карл Маркс номи колхозда пахтани машина билан теришга астойдил қўлаққан бригада бошлиқлари. Ҳўш, шунинг учун улар машина билан пахта терадиган ерларни ажратиб қўлабшладилар.

Колхознинг Ёсмон Норбутов бошлик трактор-далалчилик бригадасининг 150 гектар пахта майдони бор. Шундан 80 гектари машина билан ажратилиб карта текасига «Бу ерининг пахтаси машина билан терилди» деб ёзиб қўйилган. Ирисбек Хатамов бошлик бригадада 50 гектар, Жумагул Холматова бошлик бригадада 60 гектар ер тепасига худди шу хилдаги сўзлар ёзиб қўйилди.

Карл Маркс номи колхоз аъзолари яхши ният билан ажойиб иш бошладилар. Бу, шўбасиз, ахши. Энди улар мана шу ахши ният билан бошлаган ишни охиригача етказишлари лозим. Ҳамма гап шунда!

Б. ХАЛИЛОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг муҳбири.

В. ПОПОВ.

СУВЧИ

Дала шийпониде жамоат жам. Шийпонининг ўнг бикинидаги ариқчадан оқаётган сувнинг жилдириши кишига ором беради, эсаётган майин шабада юзларини силаб ўтади. Сўхбат аважига минган. Кимдир Ёғимни қондириб суғоришнинг аҳамияти ҳақида, бошқа бироз аса парваришини яхшилаш тўрисида гапирди. Турсун ака ҳам шу ерда. Унинг яхши одади бор: кишилардан кўпроқ эшитиш, фойдаланмастларини миясига жо қилади. Бутина эмас, бутун ё кеча киши қандай ишлаганлигини ҳам қўлаб қўлади, намчиликларини ўз вақтида кўрсатади.

У эрталаб далани айлантадиган Ҳажижон ака билан сўхбатлашиб қолди. Ҳажижон ака сувчи Кўчқоровнинг ишдан ноллиб таъйирди. Бригадир Турсун ака Ҳажижон аканинг сўзларини илҳор кутиб қўйган эди. Афсуски бу ерда Ҳажижон аканинг ўзи йўқ. Бригадир ён-оғрофта кўз ташлаб қўйди. Ҳажижон ака нега йўқ? У кишига нима бўлди? Нега бунча кўп хабар? Ёзи бирор киши ортиқча сўз айтиб қўйдикин? Ёғимдан гўзаларнинг ҳаёлидан шулар ўтарди. Ҳажижон аканинг хафалиги кўп ўтмай маълум бўлди.

Ишонган тоғидаги қишлоқ ётмайди, деб бечиз айтмакталарди. Кўчқоров кўп йиллик таъриба асосида деб сувчиликка тайинланган эди. Лекин бу кишини олдинда Кўчқоров деб бўлмайди. Жуда ўзгариб кетганга ўхшайди. Бугун эрталаб у сув тарафтан пайкалда бўлиб, Кўчқоровнинг ишдан анча ранжидим, Ёғимни ҳам роса қўйиб бердим. Мендан хаффа бўлса ҳам майди. Бепарварлик ҳам эми билан да, ахир. Қарангки, у сув тарафтан қартирган ўрта қисмида анчагина ҳўжяларга сув ташлаиб, бошқа ҳўжялар сувсиз қолган. Натикада айрим ҳўжялардаги сув, эгач бошига олдинроқ етиб олиб қанчадан-қанча сув ён томондаги сойга тушиб кетган. Бунинг устига айрим ҳўжяларда бир томчи ҳам сув қолмаган. Бу хилда сув тарафдан нима фойда бор? Кишилар бир томчи сув учун курашаётган пайтда биз ўзимизга ажратилган сувимизни ҳам удалаб ичолмасан, бу қандай гап?

Ҳажижон ака бу гапларни айтишга айтиди-ю, яна Кўчқоровнинг қўлини кўтарган бўлиб қўлиб қўйди: — Дўшма-дўшма сувчи эдинг, нима бўлди сента, ҳамма сени мақтарди-ку бир вақтлар? Ҳўзир ҳам неч эмас, ўғлим ишинида ўзгартиш ларсан деб ўйлаймиз.

Ҳажижон ака сувчи Кўчқоровнинг иш билан қизиқиб юрди. Дала олинч пайтлари у сув тарафтан пайкалларини кўздан кечирди. Устознинг сўзларини тўғри тушунган сувчи қандай ҳам ўз ишиде бўри қилиб қолди.

Шулай, Янгийўла районидеги Свердлов номи колхозининг ўртоқ Т. Исмомов бошлиқлик қилаётган бригаданинг мириқдор сувчиси Ҳажижон а

Ишни мусобақадор тожикистонликлар маслаҳати асосида ташкил этиб, барча майдонларда мўл ҳосил етиштирайлик!

Турсуно Охунова, Шарофат Баракаевлар изидан

МЕН ҲАМ МЕХАНИК-ХАЙДОВЧИ БУЛАМАН

Мен 1954 йилдан буюн колхозда сут соғувчи бўлиб ишлаб келдим. Ҳар йили ўсимлик биркирилган сугорларнинг ҳар бирини 4000—4100 литр сут соғиб олишга эришдим.

Лекин Турсуно Охунова бошлаб берган ташаббус меннинг ҳам ғайратини кўзга ташлади. Ана шу ҳаракатга қўшилиб, механик-ҳайдовчилик касбини эгаллашга ва пахта далаларида етиштирилган «оқ олтин» ҳосилини янги-териб олишга ўз ҳиссамни қўйишга аҳд қилдим. Колхоз правление-си меннинг истагини маъқуллаб ва Вревскийдаги механизаторлар тайёрлаган курсга ўқишга жўнаб кетдим. Мана, қизгин дамлар ўтиб борапти. Бу ерда механизацияга илҳом қўйган ўзим сингари дуоналарин билан машина ҳайдашнинг «сир»ларини ўрганмоқдам.

Мен пахта териб машинани бошқаришни яхши ўрганиб олдим десам бўлади. Энди ҳамма гап ана шу олган билимимни тажрибада синов қилишга қолди. Колхоз правлениеси менга «ХВС—1,2» машинани ажратиб берди. Ҳозир бу машина сифатли ремонт қилиб қўйилган.

Ҳабемай пахта далаларида агрегатлар жавлон урадан кунлар келади. Мен бу йилги мавсумда «ХВС—1,2» маркали машина билан бошқалар қатори тонна-тонналаб пахта теришга аҳд қилдим. Ўз мажбуриятини бажариш йўлида астойдил меҳнат қиламан ва партиянинг XXII съездинини муносиват соғиналар билан қутиб олиш учун курашаман.

Ғайлама ИСМОИЛОВА, Оқдўғон районидagi Ворошилов номи колхоз.

ЯНАДА АСТОЙДИЛ МЕҲНАТ ҚИЛАЙЛИК

ТОҶИКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИ ВАКИЛЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТ ДАЛАЛАРИДА

ли колхозлар. «Дружба» совхозининг кўпгина бўлимлари ва бир қатор хўжаликларда учратдик.

Судан тежаб-тергаб фойдаланмаслик бу масъулиятсизликдир. Афтидан кўпгина колхозлар, совхозлар, район ташкилотларининг раҳбарлари, сув хўжалиги мутахассислари бу йилги шароитда сув танқислиги туфайли рўй берган қийинчиликнинг ҳусусиятларини яхши тушуниб етмаган ҳақиқатлар. Улар ҳали ҳам сув тақсимлашда сув сароб бўлган йиллардаги тажрибани қўлланмоқдалар.

Ўзанинг кўпгина майдонларда ривожланишдан қолганлигига сабаб сугоришни бир текис ўтказилмаётганлигига эмас, балки қатор ораларига ишлов беришни ўз вақтида олиб бормайётганлигига ҳамдир. Кўпгина сугориш билан култивация орасида катта узил-кўшил бўлишига йўл қўйилган. Бунинг устига култивация сифатли ўтказилмайдиган. Деярлик ҳамма ерда бўғизни қўйиб қўйилган култивация қилиш тўхтаб қўйилган. Бир қатор хўжаликларда механизаторлар тўла фойдаланилмайдиган. Масалан, текшириш кўни Пискент районидида 76 та агрегат тўхтаб турганлиги аниқланган эди. Урта Чирчиқ, Янгийўл ва бошқа районларда ҳам ахвол яхши деб бўлмайди. Култивациянинг сифати қанчалар яхши эмас. Юқори Чирчиқ районидида «III интернационал» Кўйе Чирчиқ районидида Димитров номи, Пискент районидида Хрушчев номи, Гулистон районидида Фрунзе номи колхозларда култивация билан сугориш ўртасида катта узил-кўшил бўлиб қўйилганлиги ҳосил элементларининг кўпроқ тўпланишига салбий таъсир этган.

Кўпгина хўжаликларда агро-техниканинг муҳим тадбири чеканани ўтказишга етарли аҳамият берилмаётган. Масалан, 1-«Давларин», 3-«Бойбу» совхозлари, Сирдарё районидида Ленин номи, Сталин номи, Гулистон районидида Ленин номи, «Красная зоря» сингари колхозларда чеканка анча кичик ўтказилмоқда.

Область колхоз ва совхозларида анчагина миқдорда чеканка қилган машина бор, ундан фойдаланилса, бу муҳим ишни тез ва ўз вақтида бажариш мумкин бўлади. Масалан, «Малик» совхозидида 4 та чеканка агрегати билан барча пахта майдонининг яримидида гуза чеканка қилинган. Афсуски бошқа хўжаликларда бу қимматбаҳо машиналар фойдаланилмаётган, натижада ҳосилга анча зарар етказилмоқда. Деярлик ҳамма хўжаликларда ҳам гуза ўргиччани билан зарарланганлиги йўл қўйиб бўлмайдиган бир ҳолдир. Бироқ унга қарши кураш жуда суз ташкил этилган. Қарча этаклари, йўл чеканаларидаги гузалар кўп жойларда ОДН аппаратлари билан дориланмасдан қўйиб қўйилган. Бу айниқса Оқдўғон районидида «Октябрь 40 йилгиги», Янгийўл районидида Калинин номи, Жданов номи, «Коммунизм», Сирдарё районидида К. Маркс номи, Сталин номи колхозларга тааллуқлидир. Кўпгина хўжаликларда гузага қўсак курти тушганлиги аниқланди, лекин унга қарши кураш суз ташкил этилган.

Бу йилги мавсумда колхоз ва совхозлар ҳосилининг анчагина қисmini машинада териб оладилар. Бироқ машина теримига тайёргарлик ёмон ташкил этилган. Ҳозиргача пахта машинада терилганда қаргалар тўла яқратилмаган. Бир қатор хўжаликларда эса терим техникасини ҳали-гача ремонт қилишга киришилмаган. Шунингдек ремонт ишларининг сифати устидан қатъий контроль ўрнатилмаган.

Бизнинг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари қишлоқ хўжалик ишлари бўлими билан бир қатор хўжаликлардаги гузалар кўп жойларда ОДН аппаратлари билан дориланмасдан қўйиб қўйилган. Бу айниқса Оқдўғон районидида «Октябрь 40 йилгиги», Янгийўл районидида Калинин номи, Жданов номи, «Коммунизм», Сирдарё районидида К. Маркс номи, Сталин номи колхозларга тааллуқлидир. Кўпгина хўжаликларда гузага қўсак курти тушганлиги аниқланди, лекин унга қарши кураш суз ташкил этилган.

Рус флоти чор самодержавие-сига қарши, халқнинг озодлиги учун курашган жуда кўп фидокор курашчиларни етиштириб чиқарди. «Потёмкин» броненосци денгизчиларнинг қўзғололи революция йилларига олтин ҳафталар билан ёзилганлар. 1917 йилнинг октябр кунларида Коммунистик партия раҳбарлиги қилган революцион денгизчилар буржуазия ва помещикларга зулминин ағдариб ташлашда, ички ва деҳқонлар ҳокимиятини ўрнатилганда фаол иштирок этдилар.

В. И. Ленин 1917 йил 22 ноябр (5 декабр) да Ҳарбий флотининг I Бутурския съездида нутқ сўзлаб, денгизчиларга уларнинг жа-сурлиги ва революция содиқлиги учун, саботажини тўтатишда, эски давлат аппарати билан бўлиб, унинг ўрнига янги давлат аппарати ўрнатилганда Коммунистик партия ва Совет ҳукуматида ёрдам қилганликлари учун юксак баҳо берди.

Гражданлар уруши йилларида Ўзбек Армия билан биргаликда ёш Совет Республикасини ички ва ташқи қонгрессулардан ҳимоя қилган денгизчилар акюйиб қаҳрамонлик ва жаурилик намуналарини кўрсатдилар. Улар Петроград ва Архангелскии остоноларидида, Сибирь ва Узоқ Шарда, Украина қирлари ва Кавказнинг тоғ эталарида душманга қарши қарорлар қилганлар.

Улар Ватан уруши йилларида Ҳарбий-Денгиз Флоти Совет Армиясининг содиқ ва ишончли ёрдамчиси бўлиб, Флотининг шахсий состави Совет Кўроли Кучларининг барча жангчилари сингари бу урушда темир ирода, қаратил ва оммавий қаҳрамонлик кўрсатди, ўз жанговар байроқларини сўмас-шон-шухрат билан қопладилар.

лик ишлаб чиқаришнинг бошқа соҳалари — сабзавотчилик, чорвачилик билан ҳам қизиқдилар. Бу соҳаларда ҳам кўпгина намуначилар борлиги аниқланди. Қалнин районидида Хрушчев номи колхоз ва «Тошкент» совхозидида бошқа бир қатор хўжаликларда картошка-сабзавот, қовун-тарвузни ўт босиб кетган. Кўпгина колхозлар давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш панини бажаришда оқсамолдалар, сут соғиб олиш ўтган йилдаги қараганда қанчалар кўпроқ.

Ҳозир сабзавот, маккажўхори ҳосилини йиғиш бошланди. Ўз колхозлар ҳосилдан бўшаган ерларга қўшмича сабзавот ва ет-хашак экинлари экиш учун барча имкониятга эгадирлар ва шу йўл билан бу экинларни экиш пани-нинг бажарилишига қатъий қисмини ўзини тўлдирдилар, деб ҳисоблаймиз. Ҳўхори силосга ўриб бўлингандан сўнг бу ерларни азот ўғити билан озонлантириш ва сугориш, шундан сўнг қайта тақ-ририй кўкпола олиш мумкин. Бу чорвачиликнинг озиқа базасини янада мустаҳкамлаш имкониятини беради.

Бизнинг бригада колхоз ва совхозларда новаторлар кенгаши томонидан самарали иш олиб бори-лаётганлигидан хурсанд бўлдилар. Лекин шу билан бирга биз ҳали ҳам илгорларнинг тажрибасини омаллаштиришга етарли эътибор берилмапти, деб ҳисоблаймиз.

БИЗНИНГ ИСТАК ВА ТАҚЛИФЛАРИМИЗ

Далаларда меҳнат кўтаринкили-гини янада ошириш лозим. Ҳар бир қариянинг ўзига ҳақ ҳисоб-латини ҳисобга олиб қатор ораларига ишлов бериш ва сугоришни ав-густининг охиригача давом эти-риш, бунда қўлоқ участкаларга алоҳида эътибор бериш лозим.

Сугориш тақсимлашнинг ва бўлиб берилиши, фойдаланилиши устидан қатъий давлат нитизмини ўрнати-лиш, тунги сугоришни кенг таркид этиш ва иш сифатини назорат қи-либ бориш керак.

Сувчиларнинг моддий манфаат-дорлигини ошириш, уларнинг иш-лари учун барча зарур маъий шaroитларини яратиб бериш зарур.

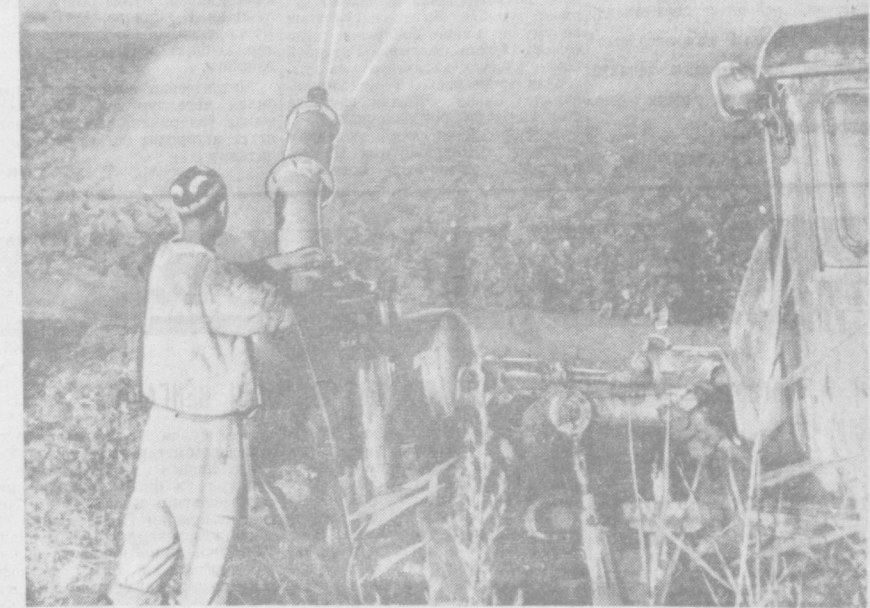
Ўзани машинада ва қўлда че-канка қилишни тезлаштирайлик.

Қишлоқ хўжалик зараркундан-ларини, айниқса, ўргиччанига қарши кураш қучайтириш. Бу-нинг учун ҳамма воситалардан — самодетлар, ОДН трактор апар-атлар ва қўл апаратларидан фой-даланиш талаб этилади.

Йили кунлар ичида пахта териб машиналарини ремонт қилиш. Ма-шина терими учун далалар агра-тирини тугатлаш, бу далаларда гуза ларвариясини қучайтириш ло-зим.

Биз илҳомангиз, область қиш-лоқ хўжалик меҳнатчилари зим-маларига олган социалистик маж-буриятларини бажариш учун барча чораларни қўрадилар.

Тожикистон ССР Ленинбод области пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси: К. ИБРОҲИМОВ — Ленинбод области партия комитетининг секретари, Н. ШЕРМАТОВ — Конибодом шаҳридаги Ленин номи колхоз партия комитетининг секретари, А. МИРЗАБЕКОВ — Пролетар район партия комитетининг секретари, А. ДАДАБОВЕВ — Хўжаанд шаҳридаги Хрушчев номи колхознинг раиси, Р. ОТАКОНОВА — Нов районидида «Пусть коммунизм» колхоз раисининг ўринбосари, Т. ТУҶИЕВ — Матчин районидида Ленин номи колхознинг агрономи, М. ЖАЛИЛОВ — Испара шаҳар тайёрлов инспектори Ю. КАЙКОВ — Область партия комитетининг инспектори, С. ХУСАНБЕКОВА — «Октябрь 40 йилгиги» колхоз раисининг ўринбосари, Н. ШАРИПОВ — «Халқияти Ленинбод» область га-зетасининг ходими.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

РЕМОНТ ОҚСАМОҚДА

Янги ўқув йили яқинлашиб қолди. Ҳадемай мактабларда ўқув-қиларининг муҳим овозлари «Янгирайд», дарсларга қўловчи қўнғироқлар жаранглайди.

Фарзандларимиз таълим оладиган мактаб биноларини ана шу кунга тахт қилиб қўйиш, уларни керакли ўқув қуроллари билан жиҳозлаш маориф ходимлари, мактабларни ўз оталигига олган ташкилот ҳамда бутун жамоатчиликнинг муҳим вази-фаларида берилади. Буни яхши ту-шушган ўртоқлар мактаб биноларини алақадор ремонтдан чиқариб, янги ўқув йилига тахт қилиб қўйдилар. Аммо, айрим бепарво бошқалар раҳбарлик қилаётган мактабларда эса ремонт иши оқсамолда. Жум-ладан биознинг колхоз.

Колхозимиз районда йирик хўжа-ликлардан ҳисобланади. Мактаб ёшидаги фарзандларимиз ҳам кўп. Аммо колхознинг «Қизил Эбекис-ти» участкасидаги мактабнинг ду-рроқроқ ремонт қилинмаганига бир неча йил бўлди. Бинонинг томида чакка ўтавериб, хоналарга зах уриб кетган. Деворларнинг сувоқлар ту-шиб кетган. Колхоз раҳбарлари, қишлоқ Совети раиси ўртоқ Баҳри Тоҳирова ўртоқлар колхоз ҳисоб-

Фидокорона меҳнатининг самара-лари кишини қувонтиради: бега-урий деб қолган гуза туллари сар-хосида на сарваж. Бу гуза пар-варини ишларининг намунаси йўлга қўйилганлигини кўрсатади. Ҳақи-қатан ҳам «Эбекис-ти» ССР беш йилгиги совхозининг I бўлими-даги ўртоқ Н. Собиров бошқиб бригада ишчилари мўл ҳосил етиштириш учун ҳамма чораларини кўрмоқдалар. Ҳар геатар ерда олинмаган ҳосилни ўтган йилда-гига қараганда анча оширишга аҳд қилган миришорлар култивация, сугоришни бир-бирига ботлаб олиб бориб бу соҳада бошқалар на-муна бўлмоқдалар. Далаларини ай-ланган киши бундай кўсалар ва беҳисоб гулларини кўриб хурсанд бўлади.

Бу ерда ўзани сугориш ва сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш-га алоҳида аҳамият берилмоқда. Бунда сунъий ёғири ёғдирувчи агрегатлардан ҳам фойдаланила-пти. Қониб сув ичган гузалар кун сайин ҳосилга-ҳосил қўшмоқда. Суратда: ўзани сунъий сугориш пайти.

А. Абалин фотоси.

БИТМАС БИНО

«Ховос» дон совхозининг I бўли-мида 1957 йил мактаб биноси ку-риллаб қўйилган эди. Аммо, бино «бит-мас» касалига йўлқиди. Беш йил-дирки, мактаб биноси ҳамон битка-зилмайдиган. Арз қилмаган жой қол-мади, нафис бўлмапти. Баҳона битта: қурилиш материаллари етишмайдиган эмиш. Аммо мактаб учун келтири-лган материаллар совхознинг бошқа қурилишларига сарфланмоқда. Бу ахволдан на Янгийер шаҳар маориф бўлими, на область совхозлар трес-ти хабар олади. Шундай бўлгач, бу йил ҳам биознинг битишига қўзи-миш етмай қолди.

Т. Остонакулов, А. Фолуров, Қ. Қурбанов, мактаб ота-оналар комитети-нинг аъзолари.

ЭРТАГА СССР ҲАРБИЙ-ДЕНГИЗ ФЛОТИ КҮНИ

ТИНЧЛИК ПОСБОНИ

Контр-адмирал Ф. Я. СИЗОВ

Эртага СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти Кўни. Совет кишилари-ни бу традицион байрами флот жангчилари эришган янги ютуқ-ларга, биринчи даражали кораб-ларни яратганга немасозлик са-ноати ходимларининг муваффақ-иятларига умумхалқ кўргиз сифа-тида ҳар йили ўтказиб турилади. Бу йил бизнинг Ватанимиз Ҳар-бий-Денгиз Флоти Кўнини снсий ва меҳнат кўтаринчилиги готда юксалган бир вазиятда байрам қилмоқда. Бутун мамлакат КПСС-нинг XXII съездининг муносиб кутуб олиш учун қизгин тайёргарлик кўрапти. Бу съездининг тарихий аҳамияти шундан иборатки, у пар-тиянинг янги программасини қа-бул қилди. Бу программада совет халқининг коммунизмга томон қи-лаётган қараратининг конкрет йў-лари кўрсатиб берилди.

В. И. Лениннинг ташаббуси бил-ан яратилган, Коммунист пар-тия тарбиялаб етиштирган Вата-нимизнинг қудратли флоти Совет халқининг озодлик ва мустақиллик

забт этишда янги саҳифа очди. Армия ва флот жангчилари бутун совет халқи қабил биринчи космо-навт Ватанимизнинг граждани, коммунист, бизнинг жанговар ўр-тоқларимиз, матор Ю. А. Гагарин бўлганлиги билан бахшландилар. Мамлакатимиз индустриясининг жаду тез суруятлар билан тарқ-қий этиши ва алий-техника про-гресси СССР Қўроли Кучларининг ҳамма турларини энг тақо-дирли Ҳарбий техника: ядро қу-роллари, ракеталар ва бошқа жуда кўп жанговар техника билан ку-роллантириш имконини берди. Бу-ларнинг ҳаммаси халқимизнинг тинч иқдорий меҳнатини, унинг давлат манфаатларини, шунингдек қардош социалистик мамлакатлар-нинг манфаатларини ишон билан ҳимоя қилишга ёрдам беради.

Бизнинг Ҳарбий-Денгиз Флоти-миз ўзининг қурилиш ва тарақ-қийида янги, янада юксак бе-кичга кўтарилди. Сув ости фло-тининг ривожлантиришга тобора кўпроқ эътибор берилмоқда. Сув усти флоти ва денгиз авиацияси ҳам ривожланиб борапти. 1961 йил 9 июлда Тушнитогаи қабо па-радиди ракета таънуви тезувар са-моделлар ва учар кемалар колон-насининг қатнашганлиги денгиз авиациясининг катта куч-қудратга эга эканлигининг ёрқин гувоҳиди-ди.

Сифат жиҳатидан бутунлай ян-ги флотини яратилган партия Мар-казий Комитетидан ҳамда шахсан ўртоқ Н. С. Хрушчевдан жуда катта ёрдам олмақда. Ўртоқ Н. С. Хрушчев флотининг ривож-ланиши ва тақомиллашуви билан қат билан қуватиб бормоқда. ден-гизчилар ҳақида оталарча ғам-ғур-лик қилаётми.

Ватанимиз денгиз чегаралари-нинг аҳамияти нихойтада бузқиди. Дунёдаги ҳеч бир мамлакат биз-нинг мамлакатимиз сингари узокна-ҳизли денгиз чегараларига эга эмас. Мамлакатимиз қирғоқлари 14 денгиз ва 3 океан билан бево-сита туташди.

СССР денгиз чегараларини мус-таҳкамлаш тўғрисида қилинётган умумхалқ ғам-ғурлиги Армия, Авиация ва Флота ёрдам берувчи қўнғилили Жамиятининг самарали фаолиятида яқоқ кўзга ташлана-ди. Бу оммавий, мулоффа харак-териди тақдироти билар ўртасида Ҳарбий-денгиз билимларини тар-латишга антив ёрдам бермоқда. Ҳарбий-Денгиз Флотимизнинг та-вхи ва традицияларини омаллаш-тирмоқда.

Коммунизмнинг мушташай бино-сини қураётган совет халқи ҳеч қандай хавф соловатгани йўн ва ҳеч қандай ҳушсуз қилмоқчи ҳам эмас. Ўз уруш бўлишини истамайми-зи, ҳушсуз қилмоқчи ҳам қилиш-ларга қанчалик офат ва алоқ-уқ-батлар келтиришини яхши била-ми.

Импералистик давлатларнинг ва биринчи навбатда АҚШ нинг агрессив доиралари янги жаҳон

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»

3-БЕТ, 29 ИЮЛЬ, 1961 ЙИЛ.

